

voorgelegd. Daar ging men na of er nummers van politieke gevangenen genoteerd waren; was dat het geval, dan werden, uitgaande van de mogelijkheid dat die gevangenen wellicht nog getuigenis zouden moeten afleggen in een of ander proces, de betrokken nummers niet steeds maar wel als regel van de lijsten der geselecteerden geschrapd; daarop werden dan weer andere gevangenen genoteerd: het getal vijfduizend moest gehaald worden, *Befehl ist Befehl*. De situatie was dus deze dat Joden (of anderen) die als politieke gevangenen van de *Gestapo* c.q. *Sicherheitspolizei* een concentratiekamp binnengebracht waren, heel veel minder gevaar liepen om aan een selectie ten offer te vallen dan diegenen die binnengebracht waren als gedeporteerden van de *RSHA*-transporten. Zo behoorde tot de veroordeelden van het Geuzen-proces de achttienjarige Joodse scholier Sebil Minco; hij werd ter dood veroordeeld, kreeg gratie, en overleefde zowel Mauthausen als Auschwitz – het dossier waarin zijn doodvonnis vermeld stond, redde hem het leven.

Medische experimenten

Wij komen nu tot het tweede aspect dat wij noemden: de concentratiekampen als oorden waar op gevangenen medische experimenten uitgevoerd werden. Bij de behandeling van dit aspect zullen wij de voor dit deel geldende tijdgrens overschrijden. Wij komen op die experimenten overigens nog terug omdat het lot van een vrij grote groep uit Nederland afkomstige vrouwen die in Auschwitz slachtoffer werden van sterilisatieproeven, pas in hoofdstuk 7 beschreven zal worden. Enkele meer incidentele gevallen waarin op Nederlanders experimenten uitgevoerd zijn, zullen nu reeds ter sprake komen.

'Incidenteel' noemen wij die laatste gevallen louter omdat zij slechts weinig personen betroffen – de experimenten zelf mag men bepaald niet zo aanduiden: zij vormden een integraal onderdeel van het gebruik dat de *SS* van de concentratiekampen wenste te maken, zulks ter bevordering van de groei en bloei van *das Reich*. Voor de rechtgeaarde *SS*'ers en trouwens ook wel voor andere Duitsers sprak het vanzelf dat het geoorloofd was, het z.g. *Untermenschentum* dat in de kampen opgesloten zat, te benutten teneinde na te gaan hoe men Duitslands militaire kracht positief kon versterken of hoe men de Duitse militairen, dan wel het Duitse volk als geheel, beter kon beschermen tegen bepaalde ziekten of tegen bepaalde ontberingen of tegen vijandelijke strijdmiddelen dan wel hoe men het herstel van gewonden kon